

ZALOŽENÍ POROSTU JARNÍHO JEČMENE A NEDOSTATEK OSIVA

Ladislav ČERNÝ, Jan VAŠÁK

Česká zemědělská univerzita v Praze

Příchod jara se rok od roku mění. Běžné setí jarního ječmene přichází na Výzkumné stanici v Červeném Újezdě okr. Praha západ v poslední dekádě března. V roce 2006 bylo setí ale možné až 19. dubna. Zkrácení vegetační doby o jeden měsíc bylo od začátku bráno jako velmi špatný základ pro jarní ječmeny. Přesto chladné počasí v květnu napomohlo dobrému zesílení, odnožení tvorbě generativních orgánů u jarních ječmenů. Redukce neplodných odnoží a nasazení 23-25 zrn v klase dávala předpoklad bohaté sklizně. Platilo by zde staré české přísloví „Studený máj v stodole ráj“, pokud by nám počasí přálo i v době sklizně.

Základní pravidlo pro setí jarního ječmen zůstává. Ječmen musí být zaset hned jak to počasí dovolí. V tomto ohledu má mít přednost před ostatními jarními plodinami.

Setí jarního ječmene vychází z podzimního zpracování půdy. Rychleji vzhází rostliny po orebném zpracování půdy cca +5 dní než na minimalizačním zpracování půdy (viz foto). Při použití podzimní přípravy půdy (pěch za pluhem, nebo jeden přejezd kombinátorem) se opoždí vstup do pole cca o dva dny. Vzházení je ale rychlejší o dva dny než u klasické orby. Proto při velkých výměřích ječmene je vhodné zvolit kombinaci - část plochy připravit pro setí již na podzim a zbytek nechat v hrubé brázdě. Tím se částečně rozloží jarní práce. Klasická orba naschne rychleji a připravená plocha o dva dny déle. Tím se ušetří zimní vláha tolik potřebná pro vzházení rostlin.

Špatná kvalita sklizené produkce nepostihla jen merkantil, ale i osivářské plochy jarního ječmene. Tím vynikl nedostatek osiva pro rok 2007. S tím souvisí i nárůst cen osiva pro rok 2007 z loňských 8500-9000 Kč/t na 10500-11500 Kč/t. Z toho plyne otázka zda je vhodné šetřit náklady snížením hektarového výsevků.

Nižší výsevky umožní založit při nedostatku osiva více hektarů. To je důležité proto, že farmářské ceny sladovnického ječmen činí podle prvních smluv v SRN ze sklizně 2007 150-170

Ero (4100 –4700 Kč/t). Rostou i u nás, zatím na úroveň kolem 3500 Kč/t.

Při tříletém hodnocení hustoty zakládaných porostů, nejlépe vyšel výsevek 800 zrn/m². Hodnoceny byly výsevky 350-800 zrn/m². Rozdíl mezi nejvýnosnějším výsevkem a nehorším bylo 0,32 t/ha. Kromě výsevků byly do pokusu zařazen i způsob setí a to do řádků 12,5 cm a 6,25 cm.

Ekonomické zhodnocení výsevků je v tab. 3. ze které vyplývá, že při řádcích 12,5 cm je ekonomické vysévat pouze 350 zrn/m². Při úzkých obilných řádcích je účelné zvyšovat výsek až k 500 zrnům/m², i když nejvyššího zisku bylo dosaženo u výsevku 400 zrn/m².

Tab.1. Výnos při různých hustotách setí v letech 2004-2006

Výsevek (zrn/m ²)	Výnos zrna (t/ha)
350	8,58
400	8,67
450	8,46
500	8,65
650	8,60
800	8,78

V roce 2003 jsme měli založen pokus s výsevky v závislosti na použití regulátorů růstu (tab. 3.). Z jednoletých výsledků v extrémně suchém roce 2003, což mohlo značně ovlivnit výsledky pokusů, vyšel nejlépe výsek 650 zrn/m², ale rozdíl mezi výsevky 350,500 a 650 zrn/m² je 0,4 t/ha. Rozdíl mezi výsevky 350,500 a 650 zrn/m² a 200 zrn/m² byl cca 1 t/ha.

Tab. 3. Výsledky s výsevky z roku 2003

Výsevek (zrn/m ²)	Výnos (t/ha)
200	5,28
350	6,15
500	5,98
650	6,38

Tab.2. Výnos v závislosti na šířce řádků a výsevku v letech 2004-2006

Šířka řádků (cm)	Výsevek (zrn/m ²)	Výnos (t/ha)	Výsevek (kg/ha)	Cena osiva v Kč/ha	Kalkulace rozdílu ceny cen osiva a změny výnosu Kč/ha
6,25	350	8,62	175	1575	0
	400	8,79	200	1800	387
	450	8,63	225	2025	-414
	500	8,89	250	2250	297
	650	8,65	325	2925	-1242
	800	8,96	400	3600	-801
	Průměr	8,76			
12,5	350	8,54	175	1575	0
	400	8,56	200	1800	-441
	450	8,29	225	2025	-1638
	500	8,41	250	2250	-1431
	650	8,54	325	2925	-1638
	800	8,60	400	3600	-2097
	Průměr	8,49			

- kalkulováno s cenou osiva 9000 Kč/t, cena merkantilu 3600 Kč/ha

Závěr

- Pokud sejeme do řádků 12,5 cm nebo širších, postačí výsevky okolo 350 zrn/m². Při vyšším výsevku dochází k vnitrodruhové konkurenci.
- Při úzkých řádcích se ekonomika posouvá až na hranici 500 zrn/m².
- Výsevky by neměly klesnout k hranici okolo 200 zrn/m², propad výnosu je zde až o 1 t/ha.
- Při intenzivním pěstování přesto doporučujeme výsevek do 500 zrn/m², který se osvědčil v INT pěstitelské technologii (viz článek „Intenzita pěstování u jarního ječmene má smysl“).

Kontaktní adresa

Ing. Ladislav Černý, Katedra rostlinné výroby, Česká zemědělská univerzita v Praze, Kamýcká 129, 165 21 Praha 6 – Suchbát, tel.: 224382533, e-mail: CernyL@af.czu.cz